

युवका जाग आणि जागव

विकारी-भ्रष्ट संसार रूपी सागर

प्रजापिता ब्रह्माकुमारी ईश्वरी विश्वविद्यालय

युवका जाग आणि जागव

९

सध्या जगात लोक चर्चा तर ऊच्च आदर्शांची करतात पण व्यावहारिक जीवनात मात्र अनिष्टताच झपाट्याने वाढत असलेली दिसत आहे. तसेच यैथे ना न्याय ना सुनावणी, ना सत्यता ना मनाची सफाई आहे. हे सर्व पाहून आजकालच्या युवकाच्या मनात एक बंडाची भावना उद्भवते आणि सारा साचाच बदलून टाकावा असे त्याला वाटू लागते. पण अनिष्टता तर सर्वत्र पसरलेली आहे असे जेव्हा त्याच्या अनुभवास येते तेव्हा त्याचे मन आक्रंदू लागते आणि तो निराश होऊन विचार करतो की, जर जगात रहावयाचे व जगावयाचे असेल तर जसे इतर लोक करीत आहेत तसे मलाही करावे लागेल. म्हणजे एक तर तो उत्तेजित होऊन उठतो किंवा अनिष्टतेशी जुळवून घेतो. पण वास्तविक अनिष्टता पाहून मन आक्रंदून उठणे म्हणजे तिला हटविण्याऐवजी एका अर्थाने तिचे पालन करणे होय. तसेच अनिष्टता पाहून निराश होणे किंवा तिच्याशी समझोता करणे म्हणजेही दुर्बलतेचे आणि कच खाण्याचे चिन्ह आहे. युवका, अनिष्टतेबद्दलचे हे दोन्ही दृष्टिकोन स्थिती सुधारणारे नाहीत. प्रथम या सत्याविषयी जागा हो इतरांनाही जागे कर!

अनिष्टता पाहून ती दूर करावी अशी इच्छा माणसाच्या मनात निर्माण होते. याचा अर्थ असा की, अनिष्टता माणसातील नैतिकता जागृत करण्यास निमित्त होऊ शकते. म्हणून उत्तेजित होण्याऐवजी युवा-वर्गाला जाग यावयास हवी आणि अनिष्टतेशी समझोता करण्याऐवजी किंवा तिला शरण जाण्याऐवजी माणसाने तिचे आव्हान स्वीकारावयास हवे. आव्हानाला तोंड न देणारा युवक तो कसला? काही तरी करून दाखविण्याच्या इच्छेऐवजी शस्त्रच खाली ठेवण्याची बुद्धी ज्याला व्हावी ते तारुण्य कसले? तेव्हा ना आक्रंदन करण्याची आवश्यकता आहे ना अनिष्टतेच्या अधीन होण्याचा विचार करणे चांगले आहे, उलट जी अनिष्टता अंतरात्म्याला कुरतडत बसली आहे तिच्याद्वारे जागण्याचा व जागविण्याचा दृढसंकल्प करणेच युवा-शक्तीचा सदुपयोग करणे होय. जर सध्या जगात अनिष्टता फारच बोकाळलेली असेल तर युवका, जागा हो आणि इतरांनाही जागे कर ! पळू वा झोपू नकोस !

* * * * *

जगातील अनिष्टता नव्हे तर दुसरा कोण नाहीशी करील ? जी लहान मुले आहेत, ती तर जग बदलण्यास अजून कार्यक्षम नाहीत.

म्हणून जगातून अनिष्टता नष्ट करण्याची जबाबदारी युवकांवर आहे कारण ही लहान मुले जेव्हा मोठी होतील तेव्हा या जगातून निर्दयता, अन्याय, बेपर्वाई, स्वार्थीपणा आणि पाप त्यांच्या दृष्टीस पडता उपयोगी नाही. जे अतिवृद्ध आहेत, त्यांची सर्व गात्रेच शिथिल होत चालली आहेत पण प्रत्यक्ष त्यांच्या मनात मात्र ही जी शुभेच्छा आहे की, हे जग चांगले व्हावे, ती पूर्ण करणे म्हणजे युवकांची वृद्धजनांविषयीची आपली जबाबदारी निभावणे होय. युवकांनाच त्या वृद्धजनांच्या भुजाही व्हावयास हवे. तेव्हा युवक जसा घराच्या आशेचा दीपक असतो तसेच आजचा युवकही जगाच्या आशेचा दीपक आहे. युवक जागेल तरच युग बदलेल. म्हणून युवका, जागा हो आणि इतरांनाही जागे कर. स्वतः बदल आणि जगालाही बदलून टाक, सर्वांचे डोळे तुझ्याकडेच लागलेले आहेत.

* * * * *

जग पालतून टाकण्याची जी शुभेच्छा आहे, साचा बदलण्याचा जो संकल्प आहे, एक नवी क्रांती आणण्याची जी कामना आहे हे सर्व, जागृतीचे पहिले शुभ चिन्ह होय. पण हा शुभ-संकल्प पुरा कसा करावा ? नवे कायदे करून काय बदलणार आहे ? कठोर कायदे

करून व कडक शिक्षा देऊन, राजकीय पुढारी व राजकीय पक्ष बदलून, आक्रोश व्यक्त करून व घोषणा देऊन किंवा विध्वंसक कृत्यांद्वारे आपला राग प्रकट करून हे जग सुखमय होईल ? छे, छे. कायदे व लाठ्यांच्या जोरावर तर कोणताही समाज बदलता येणे शक्य नाही. आक्रोश वा रागाद्वारे कधीही बिघडून गेलेली कार्ये सुधारली जात नाहीत. विध्वंसक कृत्यांनी विध्वंसच होतो, त्यामुळे एका नव्या समाजाची रचना होऊ शकत नाही. राजकीय पुढारी वा पक्ष बदलल्याने देशातील लोकांची वृत्ती व प्रवृत्ती बदलता येत नाही. या सर्वांसाठी तर एका नव्या क्रांतीची आवश्यकता आहे जी प्रत्येक माणसाच्या मनात नैतिक मूल्ये भरील, प्रत्येक माणसातील माणुसकी जागृत करील आणि प्रत्येक विकृत मनात भलेपणा उजळ करील. तेव्हा युवका, जागा हो आणि अशा क्रांतीसाठी इतरांनाही जागे कर. हे जग आमचे आहे, ते ठीक करणे आम्हा सर्वांचे कर्तव्य आहे.

* * * * *

आजच्या युवकाला जगात एक क्रांती व्हावी असे वाटते. इतिहासात कित्येक क्रांतीचा उल्लेख केलेला आहे पण त्या क्रांतीमुळे जगभर काही शांती स्थापन झाली नाही. त्यांच्यामुळे माणसात

राजकीय, आर्थिक किंवा वैज्ञानिक जागृती भले झालेली असेल परंतु माणसातील माणुसकीमात्र जागी झाली नाही. त्या सर्व क्रांती होऊनही माणसातील 'देवत्व' अजूनही सुप्त आहे. प्रत्येक माणसात जे भलेपणाचे बीज असते ते अद्यापही अंकुरित झालेले नाही, उलट आज आपण हे पाहतो की, 'प्रगती' करीत करीत सांप्रत मानवी समाज विश्व-संहारक अस्त्रशस्त्रांची निर्मिती करून आपल्याच हातांनी आपलीच हत्या करण्यास पुढे सरसावला आहे आणि जगात घोर पापाचार व अत्याचार झपाट्याने वाढत चालला आहे, तसेच सत्यता व न्यायाचा खून होत आहे. तेव्हा अशा परिस्थितीतही झोपून राहणार आहात का ? घोर अज्ञान निद्रेत पडून राहणार आहात का ? युवका, जागा हो, जगात नैतिकता जागव !

हे जग कसे बदलेल ? हा विचार करण्यापूर्वी मी स्वतः कसा बदलू हा विचार

स्व-परिवर्तनाने विश्व परिवर्तन

करणे आवश्यक आहे. इतरांना जागे करण्यासाठी प्रथम स्वतः जागे व्हावे लागते. विशेषतः गातज नैतिक जागृती आणण्यासाठी प्रथम आपले नैतिकत्व जागे करणे आवश्यक आहे. विश्व-परिवर्तनाचा प्रारंभ स्व-परिवर्तनानेच होऊ शकेल. जर स्वतः मीच ठीक झालो नाही तर दुसऱ्याला ठीक होण्यास मी कोणत्या अधिकाराने सांगू शकेन ? जगात चांगुलपणा आणण्यासाठी आधी मला माझे विचार, व्यवहार व संस्कार दिव्य करणे आवश्यक आहे. तेव्हा मूळ प्रश्न हा आहे की, माझी स्वतःची नैतिक जागृती कशी होईल आणि नंतर इतरांतही नैतिक, क्रांती कशी आणावी ? साहजिकच यासाठी चांगुलपणा व वाईटपणा (अनिष्टता) यांचे ज्ञान होणे आवश्यक आहे. त्याचबरोबर अशा अभ्यासाची जरूरी आहे की ज्यायोगे माणसाचा विचार व मनोबल दृढहोईल व त्याचे संस्कार बदलतील. असे ज्ञान ज्याद्वारे माणसाला चांगुलपणा व वाईटपणा यांचा बोध होतो त्याला 'ईश्वरी ज्ञान' म्हणतात आणि असा अभ्यास ज्यामुळे माणसाचे संस्कार बदलतात, त्याच्या वाईट सवयी सुटतात आणि त्याच्या वृत्तींचे शुद्धिकरण होते त्याला 'सहज राजयोग' तथा 'दिव्य गुणांची धारणा' असे म्हणतात. असे ईश्वरी ज्ञान तसेच सहज राजयोग आणि दिव्य गुणांच्या शिक्षणानेच

जगात नैतिकता स्थायी रुपाने लागृत झटकून अशा रीतीने जागा हो आणि इतरांनाही जागे कर !

आज युवक जगात परिवर्तन इच्छितात असे परिवर्तन की, ज्यात एका माणसाला दुसऱ्याबद्दल प्रेम वाटेल, बंधुत्वाची भावना व शुभेच्छा असेल तसेच या जगातील सर्वजण मुख-शांतीने जीवन जगतील. याचा अर्थ हाच होतो की, या जगात मानवी मूल्यांची पुर्नस्थापना व्हावी. पण सांप्रत या मानवी मूल्यांचा तर जगात ऱ्हास होत चालला आहे आणि शाळा-कॉलेजांतही यांचे शिक्षण दिले जात नाही. आज साक्षरता वाढविण्याकडे तर लोकांचे लक्ष आहे पण असे 'ईश्वरी ज्ञान', 'सहज राजयोग' वा 'दिव्य गुणांची धारणा' यांबाबतीत मात्र समाजाचे कोणतेही सफल प्रयत्न चाललेले नाहीत ज्यायोगे बाल-वर्ग व युवा-वर्ग यांच्या मनाचे शुद्धिकरण होईल, त्यांचे चारित्र्य उंचावेल, त्यांच्या व्यवहाराचे दिव्यीकरण होईल आणि त्यांचे आचरण श्रेष्ठ होईल. दुसऱ्या शब्दांत सांगावयाचे म्हणजे आज विनाशी ज्ञान, अर्थात अशा ज्ञानाकडे लक्ष आहे ते हे शरीर नाश पावल्यावर बहुधा नष्ट होते परंतु अशा विद्येकडे लक्ष नाही जे माणसाच्या गुण, कर्म व स्वभावात समावेश करून त्याने शरीर सोडल्यावरही त्याच्याबरोबर राहिल आणि

भविष्यातही त्याच्या सदगुणांच्या व सत्प्रवृत्तींच्या रुपाने त्याच्या कामी येईल. याचाच हा परिणाम आहे की, आज युवा-वर्गात शिस्तीचा अभाव असून जीवनात असंतोष आहे. हाच युवा-वर्ग जेव्हा आपला संसार थाटतो तेव्हा तसेच आहार व व्यवहार प्रचलित करतो जे स्वतः त्याने आत्मसात केलेले असतात आणि हेच वृद्धावस्थेतही त्याच्याबरोबर असतात आणि भावी पीढ्यांवरही प्रभाव पाडतात. तेव्हा ईश्वरी ज्ञान, सहज राजयोग व दिव्य गुणांच्या वा मानवी मूल्यांच्या शिक्षणाद्वारेच हा समाज बदलू शकेल, नव्या युगाचा आरंभ होऊ शकेल आणि प्रत्येक वयोगटात परिवर्तन घडवून आणणे शक्य होईल म्हणून हे युवका, जी क्रांती तू आणू इच्छितोस, जी शांती या जगात पाहू इच्छितोस, ज्या प्रकारचे स्व-शिस्तीचे जीवन तुला चांगले वाटते त्यासाठी या विधीने जागे होणे व जागे करणे आवश्यक आहे.

* * * * *

जेव्हा तुझ्याहून वयाने मोठे लोक तुला अशी एखादी गोष्ट करावयास सांगतील जी नीतीविरुद्ध आणि सदाचाराचा भंग करणारी तसेच जगाचे भले समोर न ठेवता स्वार्थ साधण्यासाठी प्रवृत्त करित असेल किंवा जगात तिरस्कार द्वेष, वैमनस्य, तेढ, तोड-फोड, हिंसा,

लूटमार, अन्याय, अत्याचार व पापाचार यांना प्रवृत्त होण्यास सूचवीत असेल तर तू समजून जा की, आपले मोठेपण बाजूला ठेवून ते तुला असे निकृष्ट कर्म करण्याचा सल्ला देत आहेत. तेव्हा, त्यावेळी तू विनम्रतेने व आदरपूर्वकरीत्या त्यांना सांग की तुझा अंतरात्मा तुला ते वाईट कर्म करण्यास होकार देत नाही. युवका, तू त्यांना ही विनंती कर की, “मी तुम्हां वडीलधाऱ्या लोकांची प्रत्येक गोष्ट शिवसावंध मानण्यास तयार आहे आणि तुमचा प्रत्येक हुकूम पाळण्यासही तयार आहे पण मी माझा अंतरात्मा अनिष्टतेजवळ गहाण ठेवलेला नाही”. युवका, त्या वेळेस तू शारीरिकरीत्या भलेही जागृत असशील पण आपल्या अंतरात्म्याला तर झोपू देऊ नकोस. युवका, आध्यात्मिकदृष्ट्या जागा हो आणि इतरांनाही जागे कर. चांगुलपणा व वाईटपणा यांमधील संग्रामात जो अंतरात्म्याला झोपी जाऊ देतो तो वाईटपणाने घायाळ होतो. वाईटपणाने आपल्या पदराला खार लावून भगवंतापुढे कसा जाशील ?

* * * * *

जे ईश्वरी ज्ञान आणि सहज राजयोगाद्वारे स्वतःमध्ये आध्यात्मिक बळ भरत नाहीत, तेच निराश किंवा हताश होतात.

परिस्थितींनी तू चिंताग्रस्त वा उध्वस्त होणार आहेस याचा तू का विचार करीत नाहीस ? युवका, जागा हो, तू तर ईश्वरी संतान आहेस. सर्वशक्तिमान परमात्म्याचा अमर पुत्र आहेस. हीच गोष्ट इतरांना समजावून त्यांनाही जागे कर. आपला व त्यांचा स्वाभिमान जागृत कर. पुरुषार्थरूपी धनुष्य खाली ठेवून हातपाय गाळून बसणे हे काही वीरांचे काम नव्हे, हे युवा-वर्गाचे लक्षण नव्हे. युवक तर जागती ज्योती किंवा मशाल सांभाळून अंधकार पळवून लावणारा पहारेकरी वा मार्गदर्शक बनतो, तो भयानक परिस्थितीला तोंड देणारा महावीर असतो. म्हणून तू तुम्हा युवकांची मान-मर्यादा नष्ट होऊ देऊ नकोस, उलट तू ऊठ, पुरुषार्थरूपी धनुष्याच्या प्रतिज्ञारूपी प्रत्यंचेचा टणत्कार कर तरच तुझा विजय निश्चित आहे. जो सत्याची कास धरतो, ईश्वराच्या हाती आपला हात देतो तो प्रभू-वत्स होय. जो अनिष्टतेला जवळ करतो तो मायेचा (मनोविकार) आश्रीत होय. जो निराश होऊन हातपाय गाळून बसतो तो कमकुवत मनाचा आणि परिस्थितींना तोंड देण्याऐवजी पाठ दाखवून पळ काढतो तो भेकड होय. पण तू तर दुर्दम्य उत्साह व शाश्वत उल्हासाचा धनी आहेस. म्हणून ऊठ आणि पहा की, जर कोणत्याही प्रकारच्या अनिष्टतेचा थोडासाही अंश तुझ्या मनात

कोठेतरी लपून ठिय्या मारून बसला असेल तर त्याला तेथून हुसकावून लाव. या जगात अनिष्टतेने घूसून सर्वत्र आपला मुक्काम ठोकला आहे आणि म्हणून या जगाला मायेच्या जाळ्यातून मुक्त करावयाचे आहे. त्यासाठी तुझ्यावरच सर्वांच्या आशा खिळलेल्या आहेत.

* * * * *

वाईटपणा काय आहे व चांगुलपणा काय आहे ? पाच प्राकृतिक तत्वांनी (पंचमहाभूतांनी) बनलेल्या, हाडामांसाचे स्त्री आकृतीरूपी वस्त्र पाहून तिची छेड-छाड काढणे म्हणजे अनिष्टता (वाईटपणा) होय. युवक स्त्री जातीचे रक्षण करण्याऐवजी जर स्त्रीचा अपमान करीत असेल, तिचा स्वाभिमान दुखवीत असेल, तिची अब्रू लुटण्याचे घृणास्पद कृत्य करीत असेल तर तो अनिष्टतेच्या पक्षाचा असल्याचे समज. तो स्वतःआत्म्याला विसरून म्हणजे आत्मारूपी सत्यावर पडदा टाकून किंवा ज्ञान-चक्षूवर पट्टी बांधून विवेक शून्य होतो. आपली दृष्टी विकृत करून स्त्री जातीच्या पावित्र्यावर घाला घालण्याचा विचार करणे म्हणजे केवळ पापच नव्हे तर महापाप होय हा 'काम' विकार आहे ज्याला 'नरकाचे द्वार' म्हणतात. स्त्री जाती विषयी सद्भावना व सद्‌वृत्ती बाळगण्याचे सोडून आणि तिच्याबद्दल सन्मान

(आदर) तसेच आपला 'स्वमान' विसरून आपल्या माथी कलंकाचा टिळा लावून घेणे आणि दुसऱ्यालाही कलंकित करण्याची दुष्ट इच्छा म्हणजे अनिष्टताच तर होय. युवका तू कधीही या अनिष्टतेच्या चक्रात अडकू नकोस तसेच इतरांनाही या दलदलीत रुतण्यापासून सावध कर.

* * * * *

घृणा, द्वेष व सूडाच्या भावनेंची आग आपल्या मनात भडकावून स्वतः त्यात जळत राहणे आणि इतरांवरही या क्रोधरुपी आग ओकून त्यांच्याशी शत्रूत्वाने वागणे म्हणजे अनिष्टतेचा झेंडा ऊंच उभारणे होय.

याशिवाय भूक नसतांना किंवा जेवण केल्यानंतरही वारंवार खाणे, कपडे आणि अन्य वस्तूंचा आवश्यकतेपेक्षा फार जास्त साठा करणे व त्यासाठी आडमार्गाचा वापर करणे तसेच दुसऱ्यांचा अधिकार काढून घेऊन किंवा त्यांचे शोषण करून वा त्यांना वंचित करूनच आपला संग्रह वाढविणे म्हणजे अनिष्टताच होय. लोभ नावाचे हे गोड विष आहे ज्यामुळे जगात अन्याय व हाहाकार माजला आहे. तेव्हा क्रोध व लोभाच्या भोवऱ्यातून तू बाहेर पड आणि इतरांनाही त्यांपासून वाचविण्याचा प्रयत्न कर. युवका, देव निष्ठेच्या आधारे स्वकीय व

परकीय असा भेद करून स्वकियांचा अनुचित लाभ करून देणे आणि परकियांच्या योग्यतेचीही अवहेलना करित त्यांच्यावर अन्याय करणे किंवा स्वकीय एखादा कर्म-भोग भोगतांना पाहून धीर सोडून बसणे अथवा त्यांच्यासाठी नीती-धर्मही सोडून अयोग्यरीत्या पैसा वा साधने गोळा करणे अनिष्टता नव्हे तर काय ? या मोहापायीच हे जग शोक-सागर झालेले आहे. यामुळेच येथे लूटमारीचा बाजार तेजीत आहे. म्हणून तू हा मोहाचा चक्रव्यूह भेदून टाक आणि इतरांच्याही शोकाच्या या कारणाचे निवारण कर.

आपल्या शारीरिक बळाचा गर्व बाळगून इतरांवर खेकसणे, त्यांना भेडसावणे, धमकावणे, कोण्या पुढाऱ्याशी आपला परिचय असल्याचा धाक दाखविणे, आपल्या वडिलांच्या वा आजोबांच्या प्रतिष्ठेच्या बळावर इतरांशी

शारीरिक बळांवर
इतरांवर अधिकार

दुर्वर्तन करणे, आपल्या विद्येच्या धुंदीत चूर होऊन आपल्या सहाध्यायांकडे ऐट मारणे किंवा आपल्या अध्यापकांचाही अपमान करणे वगैरे दुर्गुणच होत. याचेच नाव 'अभिमान' आहे. यामुळेच जगात तंटाबखेडा आहे. म्हणून युवका या अभिमानरूपी शत्रूपासून सावध रहा आणि त्याला आपल्या जवळपास फिरकू देऊ नकोस.

* * * * *

युवका, हे सर्व दुर्गुण देह-अभिमानामुळे अर्थात स्वतःला 'आत्मा' न मानता 'देह' मानल्यामुळेच प्रगट होतात. म्हणून देह-अभिमानच सर्व प्रकारच्या पापांचे व मनोविकारांचे मूळ आहे. देहाऐवजी स्वतःला तसेच इतर सर्वांना आत्मा अर्थात 'परमपिता परमात्म्याचे संतान' मानल्यासच विश्व-बंधुत्वाची' भावना जागृत होते. युवका, जागृत हो अशी भावना जागृत कर - आता या विकारांना पळवून लाव आणि पवित्रता धारण कर.

* * * * *

युवका, हे दुर्गुणच सुख व शांतीचे शत्रू आहेत. म्हणून तुझा आक्रोश कोण्या व्यक्तीविषयी नव्हे तर या मनोविकारांविरोद्धच असावयास हवा. तुझ्या मनातील विद्रोह सरकार, कुटुंब वा

गुरुजनांविरुद्ध असण्याऐवजी पापाचाराविरुद्धच असावयास हवा. या दुर्गुणांमुळेच आज जगात असत्य, अत्याचार व अन्याय यांचा फैलाव झालेला आहे. हेच तुझे खरे शत्रू होत. म्हणून आता तू ऊठ, ही अनीती नष्ट करून जनमानसात नीती जागृत कर. अपवित्रता पळवून लावून पवित्रता स्थापन कर. 'कामविकाराच्या जागी ब्रह्मचर्य', क्रोधाऐवजी स्नेह, शांती व शीतलता वा धैर्य व मधुरता, लोभाच्या जागी संतोष, औदार्य, सहानुभूती व दानवृत्ती, मोहाच्या ठिकाणी अनासक्ती, निष्पक्षपातीपणा वा 'वसुधैव कुटुंबकम' ही भावना आणि अहंकाराचे नामोनिशाण मिटवून त्या जागी नम्रता, निमित्त भाव व इतरांविषया आदरभाव तसेच बंधुभाव दृढकर, जागा हो, आता उशीर करू नकोस कारण या मनोविकारांची आग भडकलेली आहे, सारे जग यात जळत आहे, प्रत्येक मनात उडणाऱ्या ठिणग्या तू या ज्ञानामृताच्या वर्षावाने, योगाच्या आनंदाने, दिव्यगुणांच्या शीतलतेने व शांतीने विझवून टाक आणि त्यांनाही सहकारी बनव. लोकांना आता हे सुखसमाधान देण्याचे कार्य कर. आतात याच आध्यात्मिक समाज-सेवेस व स्व-उन्नतीस प्रवृत्त हो.

स्त्री दहन रोखा

युवका, जरा विचार तर कर की, लाच, भेसळ, बनावट वगैरे गैरप्रकार कशामुळे आहेत ? हे सर्व लोभवृत्तीमुळेच तर आहेत. ही हुंडा-बळीची वाढती निर्दय प्रकरणे कशापायी घडतात ? ही लोभ व लालसेपायी कलंकीत झालेल्या

मनामुळे घडतात. ही बंडे, जातीय दंगे, मोडतोड, मारामाऱ्या व संप क्रोधाच्या धगधगत्या आगीचाच दुष्परिणाम आहे. म्हणून आता तू जागा हो, आपले मित्र कोण व शत्रू कोण हे जाण. निश्चितच हे काम, क्रोधादी पाच विकारच तुझे खरे शत्रू आहेत आणि प्रेम, शांती तथा पवित्रतेचा सागर परमात्माच तुझा परममित्र आहे. मित्राशी आपली मैत्री निभव आणि विकाररूपी महाशत्रूंचे बीजच नष्ट करून टाक. अन्य कोणत्याही प्रकारची तोडफोड करण्याऐवजी हे विकाररूपी पहाड फोडून टाक कारण हेच तुझ्या तसेच जगाच्या खऱ्या प्रगती आड येणारे अडथळे आहेत. तेव्हा, जर हिम्मत असेल तर विकारी संस्कारूपी दगडांची तोडफोड करून दाखव.

युवका, हुंडा मागणाऱ्याला 'याचक' किंवा 'भिकारी' होण्याची सवय जडते. मागितल्यावर हुंडा मिळाला तरीही तो वाईट आणि नाही मिळाला तरी वाईटच. मागितल्यावरही जर एखाद्याला इच्छित हुंडा मिळाला नाही तर तो त्याला इभ्रतीचा प्रश्न बनवून आणखीनच जास्त भडकून जातो. जर मागितल्यावर एखाद्याला हुंडा मिळाला तर तो अधिकासाठी तगादे लावावयास लागतो कारण त्याला वाटते की, जर हुंडा अधिक मागितला तेव्हा चला आता काही जास्त मागून घेतो. अशा रीतीने त्याला मागण्याची सवय जडते. तो हा विचार करित नाही की जेव्हा त्याच्या बहिणीच्या व मुलीच्या बाबतीत कोणता तगादे लावील तेव्हा त्यावेळी त्याला कसे वाटेल आणि कोणत्या तोंडात तो काही म्हणेल. तसेच जर कोणी असा विचार करून हुंडा मागेल की जगात अनिष्ट प्रथा तर पूर्वीच पसरलेली आहे आणि वेळ येताच मलाही एखाद्याला हुंडा द्यावा लागेल, म्हणजे प्रवाह-पतित होण्यास तो तयार आहे. युवका, अशा प्रकारच्या कुप्रथेस बळी पडणे म्हणजे अंधानुकरणच नव्हे तर पापास उत्तेजन देणे होय.

युवका, हे कसे विडंबन आहे की, पुरुष जिच्याशी 'जीवनसाथी' वा 'अर्धांगी' म्हणून संबंध जोडू इच्छितो, तिला माहेराहून पैसेही

आपल्याबरोबर आणावयास सांगतो. जगात दासीलाही पैसे द्यावे लागतात, गाय वा म्हैस विकत घ्यावयासही पैसे मोजावे लागतात, दास-प्रथेच्या काळी गुलामालाही पैसे देऊन विकत घ्यावे लागत असे पण आजचा युवक त्याही पुढे जाऊन स्त्रीला नखशिखांत सजविलेल्या रुपात आणू इच्छितो, तिच्याकडून आयुष्यभर सेवेचीही अपेक्षा करतो आणि वर म्हणतो की, तिने अमूक अमूक मूल्यवान सामानही बरोबर आणावे! हा काय न्याय झाला ? युवका, तू जागा हो, या मायाजालातून बाहेर पड, वाळूच्या ढिगाऱ्यावर आपले घर उभारण्याचा व्यर्थ विचार सोडून दे. समाजात आता एक अशी जागृती आण की, माणूस आपल्या संबंधात सौदेबाजी करणे सोडून देईल. घराची सदस्या बनणाऱ्या सुशील स्त्रीची हत्या करण्याचे महापाप करणे तो बंद करील. तिच्याकडे पैशाची मागणी करून तिला सतावणे थांबवील. तिला 'दासी' वा 'भोग्य वस्तू' समजण्याची निंघ पापवृत्ती तो सोडील. युवका, तू धर्मरक्षक हो, पवित्रतेचा पहारेकरी हो, 'स्वामी' म्हणवून काम वा लोभाचा कुठाराघात तरी करू नकोस.

* * * * *

युवका, तुझ्या मते एखादा अध्यापक ठीक नसेल तर त्याचा

अपमान करू नकोस. लक्षात ठेव, अपमानाने स्थिती सुधारत नाही बिघडते. अपमानित व्यक्ती सूड घेण्याचा तरी प्रयत्न करते किंवा तिच्या मनातून दुःखाचे सुस्कारे निघतात आणि अपमान करणारी व्यक्ती आपल्यातील दुर्गुणांकडे डोळेझाक करून इतरांच्या दुर्गुणांचा पाठ वाचण्यास आणि त्यांच्याविरुद्ध समाजात विष पसरविण्यास लागलेले असते. म्हणून इतरांचा अपमान करण्याचे कुत्सित कर्म सोडून स्वमानात स्थित होण्याचा दृढसंकल्प कर. दुर्गुणांना साथ देऊ नकोस तसेच एक दुर्गुण मिटविण्यासाठी दुसरा दुर्गुण आणू नकोस कारण त्यामुळे दुर्गुण वाढतील. कमी होणार नाहीत. म्हणून अपमानरूपी चूक करण्यापासून दूर रहा. युवका तू स्वतःमध्ये चांगुलपणा जागृत करवाईटपणा जागृत करू नकोस. कोणाचे भले करू शकत नसशील त निदान वाईट तरी करू नकोस.

* * * * *

युवका, परीक्षेच्या वेळी जर एखादा विद्यार्थी दुसऱ्या कोणास काँपी करतो किंवा दुसऱ्याला काँपी करू देतो तेव्हा निरीक्षक, परीक्षक किंवा शिक्षकाने त्याला रोखू नये काय ? आपले कर्तव्य सोडून डोळ्यादेखत हे पापकर्म त्याने होऊ द्यावे काय ? काँपी करणे वाईट

आहे. जो कॉपी करील त्याचे मन त्याला जरूर खात राहिल जर तो कधी कोणाला आपले हे रहस्य सांगेल तर तो रहस्यभेदी होईल आणि त्याला त्याचे सदैव भय वाटू लागेल आणि त्या दुसऱ्या व्यक्तीवर त्याचा उलटा परिणामही होईल. जर तो कोणालाही आपले रहस्य न सांगेल तर त्याचा हा अनाचार त्याला स्वप्नातही भयानक दृश्याच्या रूपाने आयुष्यभर कुरतडत राहिल तसेच अशा व्यक्तीला आयुष्यभर दुसऱ्यावर अवलंबून राहण्याची सवय जडेल. अशा रीतीने परिक्षेत नापास न होण्यासाठी कॉपी केल्याने त्याचा भयंकर परिणाम आपले जीवन असफल करण्यात होईल.

जर कोणी हा विचार करील की, एकदा कॉपी करेन, पुढे करणार नाही तर त्याने लक्षात ठेवावयास हवे की, जीवनात सर्व वाईट सवयींचा प्रारंभ अशाच मनोवृत्तीपासून होतो. सर्वप्रथम माणूस एकदाच वाईट काम करतो आणि त्यानंतर वाईटाकडे झुकता झुकता ती सवयीचेच रूप घेते. म्हणून जो निरीक्षक कॉपी करण्यास रोखतो, त्याला धमकावण्या वा शत्रू मानण्याऐवजी कॉपिलाच आपला शत्रू समज. युवका, जागा हो ह्या सर्व दुर्गुणांचा त्याग कर.

जरा विचार तर कर की, वाईटपणा येतो तरी कोठून ? वाईटपणा वाईट पाहिल्याने, वाईट ऐकल्याने आणि वाईट वाचल्याने मनात घर करून बसतो म्हणूनच महात्मा गांधी आपल्यापाशी सुप्रसिद्ध तीन माकडे असलेली मूर्ती ठेवित असत. त्या मूर्तीपासून त्यांना ही प्रेरणा मिळत असे की माणसाने वाईट पाहू नये, वाईट ऐकू नये व वाईट बोलूही नये. दुसऱ्या शब्दात सांगावयाचे म्हणजे माणसाने कुसंग आणि वाईटाकडे घेऊन जाणारे साहित्य (वाङ्मय) वाचणे तसेच सिनेमा पाहणे सोडावयास हवे. आजचे सिनेमे, दूरदर्शन इत्यादींत माणूस कित्येक वाईट गोष्टी पाहतो व ऐकतो व कादंबऱ्यांतून बऱ्याच वाईट गोष्टी वाचतो आणि त्यांचा वापर करणाऱ्या मित्रांचा अधिक संग करतो, म्हणून दिवसेंदिवस जगात वाईटपणा पसरत चालला आहे तेव्हा, जर आपल्या मनातून वाईटपणा काढून टाकण्याचे इच्छित असशील तर हिंसक व वासना-प्रधान सिनेमा पाहणे आणि अश्लील कादंबऱ्या वा साहित्य वाचणे सोडून दे. ह्या गोष्टी माणसाला वाईटपणाच्या मार्गावरून जाण्यास उत्तेजन देणाऱ्या आहेत. युवका, तू जागा हो, ह्यांचा त्याग कर.

पण केवळ उपरोक्त विधीनेच नव्हे तर वाईटपणा मुखाद्वारेही

प्रवेश करतो. जेव्हा माणूस दारू पितो आणि ती चढल्यावर आपली शुद्धबुद्ध गमावून बसतो तेव्हा तो असंबद्ध बडबडावयास लागतो. तो आपलाही मान गमावतो आणि इतरांचाही अपमान करून त्यांच्याशी गैरवर्तन करतो. तो केवळ पैशाचाच अपव्यय करीत नाही तर आपले आरोग्यही गमावून बसतो.

* * * * *

याचप्रमाणे जेव्हा कोणी धूम्रपान करतो तेव्हा तो ना केवळ विषारी धुराने आपली फुफ्फुसे खराब करतो आणि आपली श्वसनसंस्था एका कारखान्याच्या चिमणी प्रमाणे प्रदूषित करतो तर

धूम्रपान-फुफ्फुसांचा
कर्करोग (कॅन्सर)

आपली मेहनतीची कमाई सुद्धा पुंक्कून टाकतो. धूम्रपानामुळे डझनाहूनही अधिक विषारी द्रव्ये माणसाच्या शरीरात जाऊन हळुहळू ते पोखरून टाकतात, येथवर की, माणसाला कर्करोगही (कॅन्सर) होतो. हे जाणत असूनही धूम्रपान करणे म्हणजे आपल्या विवेकाचा

गळा दाबणे होय. इतकेच नव्हे तर हे म्हणजे इतरांच्या आरोग्यावरही घाला घालणे होय कारण एखाद्याने विडी वा सिग्रेट ओढून सोडलेल्या धुरामुळे इतर जवळपास बसलेल्या व धूम्रपान न करणाऱ्या व्यक्तींनाही कर्करोग होण्याचा संभव असतो. नंतर, सांप्रत जगात कोट्यवधी लोक इतके गरीब आहेत की, दोन वेळा कोणाचे उरलेले अन्नसुद्धा त्यांच्या नशिबी नसते, तेव्हा धूम्रपान करून धुरात पैसा नष्ट करणे म्हणजे एक प्रकारचा क्रूरपणाच होय. म्हणून युवका, या आरोग्यघातक तसेच समाजघातक विषापासून स्वतःला व जगाला वाचवा.

धूम्रपान करणाऱ्याहूनही अधिक दयनीय स्थिती त्या माणसाची होते जो मादक पदार्थ (Drugs) सेवन करतो. कोण्या मित्राच्या किंवा अपरिचित व्यक्तीच्या, आग्रहाने एखादा माणूस जेव्हा पहिल्यांदा अशा पदार्थाचे सेवन करतो तेव्हा वारंवार त्याचा वापर करण्याची त्याला तल्लफ लागते. जणू काय तो मादक पदार्थ त्या माणसाच्या मनाला आपला गुलाम करून टाकतो. तल्लफ लागली असतांना तो पदार्थ मिळाला नाही तर माणसाला फार कष्ट होतात आणि तो खरीदण्यासाठी माणसाचा जितका पैसा खर्ची पडतो त्याहूनही अधिक दुःख माणसाला होते आणि सर्वांत मोठी गोष्ट म्हणजे हा मादक

पदार्थ माणसाच्या शारीरिक व मानसिक स्वास्थ्याला इतका झटका देतो तसेच इतका निकामी करून टाकतो की त्याचे वर्णन करणे कठीण आहे. म्हणून युवका कशीही निराशजनक परिस्थिती का येईना, मित्र त्यासाठी कितीही आग्रह का करेनात पण तू मादक पदार्थांचे चुकूनही सेवन करू नकोस.

* * * * *

ह्या सर्व गोष्टी पाहूनही जर युवक मद्यपान, धूम्रपान वा मादक पदार्थ सेवन करील तर तो आपला विवेक मारूनच असे करील असेच म्हणावे लागेल. “यात फार मजा येते किंवा अशा पदार्थांच्या सेवनाने

काही काळ आपल्या दुःखद परिस्थिती, अपयश, नैराश्य वगैरेंचा विसर पडतो आणि मित्र या नात्याने त्याने त्यांच्याबरोबर ह्या पदार्थांचा उपयोग

दारू-मृत्यूकडे वाटचाल

करावयास हवा” असे हे दुसऱ्यांचे म्हणणे ऐकून तो आपल्या तथाकथित मित्रांच्या वाईट संगतीमुळे पहिल्या प्रथम ह्या पदार्थांना बळी पडतो. म्हणून युवका, हा विचार कर की, जे तुला अशा पदार्थांचा उपयोग करण्यास आमंत्रित करतात, सल्ला देतात किंवा तुझ्यावर दबाव टाकतात ते तुझे मित्र नव्हेत कारण ते तुला अंधाऱ्या गल्लींत, चक्र-व्यूहात नेऊन वाईट मार्गास लावतात. तेव्हा, अशा मादक पदार्थांबरोबर त्यांचीही संगत सोडून दे.

माणसाने विचार करावयास हवा की, नशा आणणाऱ्या अशा

सर्व प्रकारच्या पदार्थांच्या सेवनाने अपरिमित हानी होते आणि सहज राजयोगाद्वारे माणसाला जो आत्मिक आनंद प्राप्त होतो तसेच ईश्वरानुभूतीद्वारे जी नारायणी नशा चढते, त्यांच्यापुढे ह्या सर्व नशा

मादक पदार्थ (ड्रग्स)-
अदृश्य विषारी साप

टिकू शकत नाहीत. या सात्विक नशेमुळे असा उल्हास-उत्साह टिकून राहतो की, माणूस सर्व विषम परिस्थिती पार करू शकतो आणि औदासिन्य कधीही त्याच्या पदरात पडत नाही तसेच पूर्वीच्या सतावणाऱ्या व्यसनांपासूनही तो मुक्त होतो. म्हणून युवका, जागा हो आणि इतर युवकांनाही जागे कर जेणेकरून देशात ह्या व्यसनांपायी युवा वर्गात हा जो नवा दुर्गुण पसरला आहे आणि त्यांना आपल्या घेऱ्यात अडकवून निकामी रोगी व द्रिद्री करीत आहे त्यापासून ते मुक्त होतील.

* * * * *

मांसाहारामुळेही माणसात अनेक दुर्गुण शिरतात. आपल्या चवीसाठी किंवा उदरपूर्तीसाठी म्हणजे स्वार्थासाठी तो जनावरांचा खून करविण्यास निमित्त बनतो. 'जगा आणि जगू द्या' या सोन्यासारख्या सिद्धांताला बाजूला ठेवून तो त्यांच्या जगण्याचा अधिकार छिनावून घेतो आणि जगात हिंसेला प्रोत्साहन देतो. तो केवळ पोटाला स्मशान बनवून आणि मूडदा शिजवून त्यात पुरतो असे नव्हे तर तो जगातील चांगले व सात्विक पदार्थ सोडून तामसिक भोजन सेवन करतो. मंदिररूपी शरीरात मांस टाकून तो भ्रष्ट भोजन करण्याच्या प्रथेचा पक्षकार होतो

आणि कित्येक प्रकारच्या शारीरिक हानींनाही निमंत्रण देतो. युवका, तू अशा प्रकारच्या निकृष्ट पदार्थांना हातही लावू नकोस. जगाच्या डोक्यावरील मांसाहाराचा हा अभिशाप नष्ट कर.

* * * * *

अशीच एक सवय फॅशनाचीही आहे. आपले व्यक्तिमत्व खुलविण्यासाठी, ते लोक पसंत करण्यासाठी, सुंदर दिसण्यासाठी वा आकर्षक व्हावे म्हणून कित्येक तरुण-तरुणी कृत्रिम श्रृंगार करतात. महाग श्रृंगार साधने तसेच कित्येक प्रकारचे किंमती कपडे व वस्तू आणि निरनिराळ्या प्रकारचे रासायनिक पदार्थ वापरतात. त्या रासायनिक पदार्थांचा नंतर चेहऱ्यावर जो वाईट परिणाम होतो त्याबद्दल ते बेपर्वा राहतात. ते सिनेमा पाहून किंवा त्या वस्तूंच्या जाहिराती वाचून त्यांचा वापर सुरू करतात आणि पाहतात की, ज्या दिवशी ते त्यांचा वापर करीत नाहीत, त्या दिवशी त्यांचा चेहरा कुरूप वाटतो. अशा रीतीने नट-नट्यांचे अनुकरण करून त्यांच्यासारखे कृत्रिम सौंदर्याचे सोंग रचणे म्हणजे जणू वेड पांघरून पेडगावास जाण्याची वाईट खोड लावून घेणे होय. आपले नैसर्गिक सौंदर्य सोडून व बराच पैसा खर्चून रोज आपला चेहरा खराब करणे म्हणजे निसर्गाला बाजूला सारून स्वतःला

त्याच्याहून अधिक चांगला कलावंत मानणे होय. या शिवाय फार महागडी वेशभूषा वगैरे वापरण्याची सवय लावून आपल्यावरच खर्चाचा बोजा लादणे आणि तो खर्च करण्याची क्षमता प्राप्त करण्यासाठी लाच घेणे, चुकीच्या मार्गाने पैसा कमाविणे व ह्या सर्वांसाठी अंतर्मनाचा आवाज दाबून टाकणे म्हणजे इतरांच्या दृष्टीने आपली अब्रू गमाविणे तसेच त्यांच्याकडून 'भ्रष्टाचारी' म्हणवून घेण्यासही तयार होणे होय. जरा विचार तर कर की, दुसऱ्यांचे वाईट करून घरात पैसा आणणे आणि तो अशा रीतीने गमाविण्यात फायदा काय आहे ? म्हणून युवका, जागा हो, दुसऱ्यांचे अनुकरण करून तू कृत्रिमतेचा वापर करू नकोस, आपल्या आवाक्याबाहेर खर्च करू नकोस आणि आपल्या श्रृंगारासाठी चुकीच्या मार्गाने पैसा कमाविण्याचा वाईटपणा करू नकोस. प्रत्येक व्यक्तीचा अंतरात्मा जागवून तिला सांग की, साधेपणा व स्वच्छताच आरोग्याचा आधार आहे आणि आरोग्य व सद्गुणच माणसाचा सर्वश्रेष्ठ श्रृंगार आहे. चेहऱ्यावरील हास्यच सर्वश्रेष्ठ पावडर, डोळ्यांतील निष्पापपणा सर्वात अधिक आकर्षक आहे तर शांती, पवित्रता, संतोष, नम्रता व सरळपणाच सर्वश्रेष्ठ सुगंधी द्रव्ये होत. ह्यांचा वापर करणारा स्वतः देह-अभिमानांनी होऊन अधोगतीस जात नाही.

तसेच तो इतरांना आपल्या देहाकडे आकर्षित करून त्यांनाही अधोगतीस नेण्यास निमित्त बनत नाही. म्हणून असाच श्रृंगार कर तरच तुझे कल्याण होईल.

याच प्रमाणे एखादी युवती जर कृत्रिम श्रृंगार करून व भडक कपडे आणि तेसुद्धा शरीर योग्य रीत्या न झाकता घालून लचकत-मुरडत बोलत असेल ज्यामुळे पुरुष विशेषता तरुण तिच्याकडे आकर्षित होत असतील तर तीसुद्धा समाजाच्या अधोगतीस कारणीभूत होईल. येथे काही घुंगट किंवा बुरखा वापरण्यास सांगण्यात आलेले नसून कृत्रिम साधने व अर्धवट अंग झाकणारे कपडे वापरण्याच्या सवयीविषयी सांगण्यात आलेले आहे. अशा तऱ्हेने वागणाऱ्या युवतीच्या मनात कसलेही वाईट विचार असण्याची शक्यता नसेलही परंतु जर तिच्या अशा वागण्याने इतरांच्या मनात अशुभ, अश्लील वा तमोगुणी विचार येतील तर लोकहितासाठी याचा त्याग करावयास हवा. वागण्याने काय लाभ ज्यामुळे कोणी तिचे दागिने हिसकावून घेण्याचा विचार करावा, तिचे अपहरण करण्याचा वाईट विचार करावा किंवा अन्य कोणता दुष्ट विचार आपल्या मनात आणावा ? जरी आम्ही या पुस्तिकेत जेथे जेथे 'युवक' हा शब्द वापरला आहे, तेथे तेथे तो

शब्द 'युवक' व 'युवती' उभयतांना उद्देशून आहे तरीसुद्धा आम्ही येथे युवतीसाठी ही गोष्ट वेगळी लिहून विशेषता तिला संबोधून सांगू इच्छितो की, युवती ! तू स्वतःच पवित्रतेचे स्वरूप आहे. तूझे नावचमुळी 'साधेपणा' आहे. तू जगात साधेपणाची चैतन्य मूर्ती हो, पवित्रतेची सजीव प्रतिमा हो. तूझे हेच रूप, जनमानसात देवीच्या दर्शनासारखे आहे.

पण प्रश्न उद्भवतो की, व्यक्तिमत्व उजळ कसे होईल ? इतरांवर आपला प्रभाव कसा पडेल ? इतरांची मने आपण कशी जिंकावीत ? मद्यपान, धूम्रपान, मादक द्रव्य-सेवन इत्यादी व्यसनांपासून कसे मुक्त व्हावे ? जीवनातील अपयश व औदासिन्य यांना आपण कसे तोंड द्यावे ? अनेक प्रकारच्या चिंता व आकर्षणे यांमध्ये राहूनही आपण मन समतोल कसे ठेवावे आणि एकाग्रता कशी कायम राखावी ? कामोत्तेजक परिस्थितीमध्ये युवावस्थेत आम्ही आमची शक्ती कशी सुरक्षित ठेवावी ? जगात अन्याय पाहूनही आम्ही क्रोध आणि आक्रोशाची भरती कशी रोखावी ? विशेष गोष्ट म्हणजे आम्ही सत्याचा साक्षात्कार कसा करावा ? आम्ही आत्मानुभूती व परमात्मानुभूतीचे सौभाग्य कसे प्राप्त करावे ? आज जगात अनेकानेक पंथ व वाद

आहेत, ते सर्व असतांना आम्ही कोठे जावे हे कसे जाणावे ? आपल्या प्रश्नांची तर्कयुक्त उत्तरे आम्ही कसे मिळवावीत तसेच वैज्ञानिकरीत्या त्यांच्या व्याख्या कोठून मिळवाव्यात ? आमच्या आवेगांचे नियंत्रण आम्ही कसे करावे आणि जीवनात साफल्यप्रत कसे पोहोचावे ?

युवक वर्गाच्या बंधू-भगिनींनो ! त्यासाठी सहज ईश्वरी ज्ञान व सहज राजयोग तसेच दिव्य गुणांची धारणाच एक सार्वभौम जीवन दर्शन आहे जे ह्या सर्व प्रश्नांची समाधानकारण उत्तरे एकसाथ देऊ शकते. दोन-चार दिवस अजमावून पहा. मग त्यानंतर तुम्ही स्वतंत्र आहात. युवका, जागा हो आणि जागा होऊन हे प्राप्त कर अन्यथा वेळ हातची निघून जाईल.

गीत

जाग, युवका जाग

जळत्या निखाऱ्यांवर शीतल जल-वर्षाव तुला करायचा आहे,

जाग युवका जाग, जरा उघड आपले डोळे,

सारे जग तुला जागवायचे आहे....

पहा जरा काय म्हणते, धरतीच्या डोळ्याचे पाणी

शोकपूर्ण गीत गात आहे, शिव संतानांची कहाणी

अश्रुपूर्ण ह्या नयनांत, खुशी तुला भरायची आहे,

जळत्या निखाऱ्यांवर....

गुंताडात गुंतला मानव, त्याला दे तू आत्माज्ञान

पीडित व रडणारे हर मन, त्याला दे तू करूणा दान

कोमेजलेल्या चेहऱ्यांवर

हास्य तुला आणायचे आहे

जळत्या निखाऱ्यांवर...

सुटला आहे टेका ह्यांचा, सुखमय संसाराचा

हरवला नजरेंतून ज्यांच्या, कुठे तो सागर प्रेमाचा

त्या सागराचे ज्ञानामृत,

प्रत्येकी पाजायचे आहे

जळत्या निखाऱ्यांवर ...

युवका तू हो सर्व महान, आहेस तू सर्व जगाची शानं.

युवक बदलेल तर युग बदलेल

प्रजापिता ब्रह्मा कुमारी ईश्वरीय विश्व
विद्यालयाद्वारे
मराठी भाषेत प्रकाशित झालेली पुस्तके

मनोबल व मानस सेवा	स्वास्थ्य प्रदर्शन
सहज राजयोग विधी आणि सिद्धी	सात्त्विक आणि योगयुक्त जीवन
अद्भुत चरित्र-1	ईश्वरी मत आणि मनुष्य मत
अद्भुत चरित्र-2	चांगली मुले
ज्ञान योग पवित्रता शांती पथ-प्रदर्शन	बाल नैतिक शिक्षण
साप्ताहिक पाठ्यक्रम	बापदादांचे महावाक्यांचे सार
दिव्य गुणांचा पुष्पगुच्छ	परमात्म्याचे अवतरण
नैतिक शिक्षा चरित्र निर्माण	धर्म कर्म विज्ञान
विज्ञान आध्यात्म व पर्यावरण	मृत्युपूर्वी व मृत्युनंतर काय?
कमल सम पवित्र जीवन	ज्ञानाचे अनमोल मोती
शिव आणि शिवरात्रि	विश्व विद्यालयाचा संक्षिप्त परिचय
श्रीमद् भगवद्गीतेचे सत्य सार	कर्माची गहन गती
असे होते ब्रह्माबाबा	राजयोग प्रवचन माला
प्रेरणादायक गोष्टी	प्रापंचिक जीवनात सहजयोग
मुलांचे बाबा	आत्मा व परमात्म्याचा परिचय

राजयोग, कर्मयोग, निर्विकल्प
समाधी
संस्कार परिवर्तन व व्यवहार शुद्धि
आत्म्याच्या तीन काळांची कहाणी
जीवनांत खरे सुख व खरी शांती
कशी मिळेल
आजचा सुविचार
तनावमुक्त जीवन
निरोगी जीवनाचे दहा सोनेरी नियम
परमात्म्याचा परिचय
मनाची शांती
विकारांवर विजय कसा मिळवावा
सत्य नारायणाची सत्य कथा

गीता ज्ञान दाता कोण?
योगी-जीवन
जीवन हिरेतुल्य कसे होईल
युवका जाग आणि जागव
विद्यार्थ्यांशी हितगुज
नारी तू कल्याणी हो!
पैसा मिळवा पण कसा?
अमली पदार्थ व्यसनाधिनता
शिव संदेश
शिक्षणाची नवी दिशा
ओम शांती
ईश्वरी ज्ञान व राजयोगाचा पत्र-
पाठ्यक्रम (सात पाठ)

प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज ईश्वरीय विश्व विद्यालय

पांडव भवन, आबू पर्वत, राजस्थान

संपूर्ण विश्वात एकूण 8500 सेवाकेंद्रे आहेत

महाराष्ट्रातील सेवाकेंद्रे

मुंबई-22 : 19, नरोत्तम निवास, किंग सर्कल स्टेशन जवळ सायन..... फोन: 24073015

मुंबई-56 : 'ओमशांति', स्वस्तिक सोसायटी, प्लाट नं 48,

एन.एस.3 रस्ता, जुहू योजना, विलेपार्ले.....

फोन: 26160789

मुंबई-7 : 23, दर-उल-मुलूक, पं.रमाबाई रोड, गांवदेवी.....

फोन: 23636585

मुंबई-5 : 24-25, 'गौतांजली', रेडिओ क्लबमागे, कुलाबा..... फोन: 22830494

मुंबई-62 : 'आश्रय', 4 रस्ता, एम. जी. रोड,

तिवारी हॉस्पिटलजवळ, गोरेगांव (पश्चिम)..... फोन: 28741882

मुंबई-55 : 102, एवरेस्ट, पहिला मजला, नेहरू रोड,

पोस्ट ऑफिसजवळ, शांताकुंज (पूर्व)..... फोन: 26103731

मुंबई-77 : 23-24, शंकरछाया, 19 म. गांधी रोड, घाटकोपर (पूर्व) फोन: 25093700

मुंबई-80 : गालामानोर, प्लाट नं. 544 बी,

ब्लाक नं. 3,4,5 एन. एस. रोड, मुलुंड (पश्चिम)..... फोन: 25617393

मुंबई-92 : बी/6 गार्डन व्ह्यू अपार्टमेंट, चंदावरकर लेन, बोरीवली(प.) फोन: 28903896

नागपूर-22: (मराठी साहित्य व पत्र-पाठ्यक्रम). 'इंद्रप्रस्थ', 8-अ, वसंत नगर

फोन: 2246793, 2225746, 2245178

पुणे-37 : 19/377, मिरा सोसायटी, शंकर शेट रोड..... फोन: 26450767

पुणे-2 : 111, कावेरी अपार्टमेंट, आंबेडकर कॉलेज जवळ, क्वाटर गेट फोन: 26353327

पुणे-1 : अ-12, 'शांतीकुंज' जी.पी.ओ. समोर..... फोन: 26122525

नासिक-3 : 4612, ओल्ड आग्रा रोड, भागवत निवास,

पंचवटी सेवाकुंज समोर..... फोन: 2518484

अमरावती-6 : 'सुखशांती भवन', विजय कॉलनी..... फोन: 2574397

अकोला-1 : टी/3 किर्तीनगर, गोरक्षण रोड, (उ.ध.) जवळ.....	फोन: 2458547
औरंगाबाद-5 : सुख शांती भवन, 30/35 भानुदास नगर	फोन: 2342199
चंद्रपूर-2 : 'तपस्या भवन', भानापेठ, वार्ड नं. 2, कस्तुरबा रोड.....	फोन: 253574
कोल्हापूर-2 : 2397, शिवाजी पेठ, तटाकडील तालीम गल्ली.....	फोन: 2629421
सोलापूर-2 : 'शिवप्रकाश भवन', 15/18 अ, कारंबा रोड, सम्राट चौ. फोन:	2325671
जळगांव-1 : 'ओमशांती भवन', ढाके कॉलनी, ब्रह्माकुमारीज मार्ग....	फोन: 2236259
भुसावळ-1 : 'राजयोग भवन', यावल रोड.....	फोन: 222949
भंडारा-4 : 'शिव स्मृती भवन', कृष्ण मंदिर वार्ड.....	फोन: 252168
वर्धा-1 : गोपूरी, साठवणे ले-आऊट, पवनार नाका.....	फोन: 242323
यवतमाळ-1 : 'सुख शांती धाम', 74, ओम सोसायटी, अमी रोड....	फोन: 246615
बुलढाणा-1 : एकता नगर, पोस्ट क्वार्टर्सच्या मागे, सक्व्युलर रोड.....	फोन: 242724
लातूर-31 : 'राजयोग भवन', ओल्ड औसा रोड, नंदी स्टॉप.....	फोन: 200097
मलकापूर-1 : जिल्हा बुलढाणा, 40 बीघा, बंदे फ्लोर मिल जवळ.....	फोन: 260386
नांदेड-5 : 'सुख शांती भवन', कैलाश नगर.....	फोन: 251649
सांगली-16 : ब्लॉक नं. 4, प्लाट नं. 5, साखर कारखाना.....	फोन: 2310342
वीड-22 : 'दिव्य दर्शन भवन', आदर्श नगर, पांगरी रोड.....	फोन: 222915
गोंदिया-1 : 'स्वदर्शन भवन', न्यू लक्ष्मी नगर.....	फोन: 250264
सातारा-1 : कल्याणी नगर, झेड.पी.कॅम्पच्या समोर	फोन: 229795
मालेगांव-3 : (जि. नाशिक) 'लाईट हाऊस', 310, संगमेश.....	फोन: 250495
पणजी (गोवा)-1 : ई-98 माळा.....	फोन: 2226044
पणवेल-6 : (जि. कुलाबा) आदिती, प्लॉट नं.107, रूम नं. 102,103, मीडल क्लास सोसायटी.....	फोन: 27452618
कल्याण-1 : (जि. ठाणा) 'स्मृती बिल्डिंग', फर्स्ट फ्लोर, अहिल्याबाई चौक.....	फोन: 2209959
हिंगणघाट-1 : (जि. वर्धा) 'ज्ञान विज्ञान भवन', 148, यशवंत नगर....	फोन: 245028

गडचिरोली-5 : 'शिवशक्ति भवन', शिवाजी वाचनालयाजवळफोन: 232442

देगलूर-17 : (जि. नांदेड) 'अमृतकुंड', दत्त कृपा सोसायटी-2.....फोन: 255607

उदगीर-17 : (जि.उस्मानाबाद) 'सद् भावना भवन', 3-2-1014/1,

ओमशांती कॉलनी..... फोन: 256340

उमरेड-3 : (जि. नागपूर) 'पावन धाम', कावरा पेठ..... फोन: 242787

वरूड-6 : (जि. अमरावती) 'ज्ञानदीप भवन', गोमापूरवार्ड..... फोन: 234073

पुसद-4 : (जि. यवतमाळ) 'आत्मदर्शन भवन', विठाबाई नगर..... फोन: 248333

परतवाडा-5 : (जि. अमरावती) 'शिवदर्शन भवन', मोहन नगर..... फोन: 221353

भारतातील अन्य सेवा केंद्रे

दिल्ली-5 : पांडव भवन, 25 न्यू रोहतक रोड, करोल बाग.....फोन: 23628976

कोलकाटा-20 : 1/अ, आशुतोष मुखर्जी रोड..... फोन: 24753521

अहमदाबाद-22 : 'सुखशांती भवन', भुलाभाई पार्क रोड, कांकरिया.फोन: 25324360

चेन्नई-40 : 'शांतिधाम', प्लॉट नं. 3702-96, 3रा एव्हेंयू अन्नानगर.फोन: 26267441

चंदीगड-20 : 'राजयोग भवन', सेक्टर 33 अे..... फोन: 2601339

OVERSEAS

LONDON-NW 10-2 HH : Global Co-operation House, 65

Pound Lane, Ph : 44-20-8727 3350

NEW YORK, 10017:Brahmakumari's Office at U.N.Room

No. 436, 866 UN Plaza (Ph :1-212-688 1335)

NAIROBI- (Kenya) Global Museum, Maua close, Westlands,

PO Box 123-00606-Ph-254-20-3743572, 3741239

SYDNEY NSW 2131- 'Indraprasth' 78 Alt Street

AshfieldPh : 61-2-9799 9880

PARIS-75020, 74 Rue Orfila, Ph : 33-1-4358 4427

BERLIN Crellestr,-26...Ph-49-30-7813059

GENEVA (Switzerland) : 12 rue. de cour 86, Ph 41-21-7223610
